

INHOUD

DEEL I. INLEIDING.....	1
I. Arbeid en recht	1
Hoofdstuk 1. Algemeen.....	1
Hoofdstuk 2. Beknopt historisch overzicht.....	1
Bibliografie.....	3
II. Arbeidsrecht: toepassingsgebied	3
Hoofdstuk 1. Toepassingsgebied ratione personae.....	3
Hoofdstuk 2. Toepassingsgebied ratione materiae	3
Hoofdstuk 3. Toepassingsgebied ratione loci	4
III. Eigenheid van de rechtstak.....	4
IV. Arbeidsrecht: publiek recht of privaatrecht?.....	5
V. De bronnen van het arbeidsrecht	6
Hoofdstuk 1. Overzicht van de rechtsbronnen	6
Afdeling 1. Internationale rechtsbronnen	6
Bibliografie.....	8
Afdeling 2. Nationale rechtsbronnen	10
§ 1. De Grondwet	10
§ 2. De wet	11
§ 3. Rechtspraak.....	11
§ 4. Rechtsleer	11
§ 5. Andere rechtsbronnen	11
Afdeling 3. Eigen rechtsvorming.....	12
§ 1. Conventioneel recht	12
§ 2. Eigen rechtsvorming van reglementaire aard	12
Hoofdstuk 2. Hiërarchie van de rechtsbronnen.....	13
Bibliografie.....	14
DEEL II. SOCIAAL HANDHAVINGSRECHT	15
I. De arbeidsgerechten	15
Hoofdstuk 1. Historiek	15
Hoofdstuk 2. De bevoegdheid	17
Hoofdstuk 3. De inrichting	17
Afdeling 1. De zetel.....	17
Afdeling 2. Het openbaar ministerie	18

Bibliografie.....	18
Hoofdstuk 4. Procesbevoegdheid.....	19
Hoofdstuk 5. Wisselwerking met andere rechtscolleges.....	19
II. Inspectiediensten.....	20
Bibliografie.....	21
III. Sociaal strafrecht.....	21
IV. Administratieve geldboeten.....	22
Bibliografie.....	23
DEEL III. RECHT I.V.M. DE ARBEIDSMARKT.....	25
I. Arbeidsmarkt, sociale concurrentie en recht.....	25
II. Organisatie van de arbeidsmarkt.....	26
Hoofdstuk 1. De beperking van de toegang tot de nationale arbeidsmarkt: de contingentering op nationaal niveau.....	26
Bibliografie.....	28
Hoofdstuk 2. De beperking van de toegang tot bepaalde segmenten van de nationale arbeidsmarkt: het havenbedrijf.....	28
Bibliografie.....	29
III. De arbeidsbemiddeling.....	29
Hoofdstuk 1. Arbeidsbemiddeling, arbeidsvoorziening en plaatsing.....	29
Hoofdstuk 2. De organisatie van de arbeidsbemiddeling.....	30
Bibliografie.....	31
IV. Recht i.v.m. werkgelegenheid.....	31
Hoofdstuk 1. Algemene werkgelegenheidsbevorderende maatregelen.....	31
Bibliografie.....	32
Afdeling 1. Het drukken van loon- en arbeidskosten.....	32
§ 1. Loonvorming: van vrije naar geleide onderhandelingen.....	32
§ 2. Procedure om de loonnorm vast te leggen.....	33
§ 3. Bijsturingsmechanismen.....	34
Bibliografie.....	34
Afdeling 2. Een versoepeling van de arbeidsvoorwaarden.....	35
Bibliografie.....	35
Afdeling 3. De herverdeling van de beschikbare arbeid(stijd).....	35
Afdeling 4. Verhoging van de inzetbaarheid van de werknemers (employability).....	36
Hoofdstuk 2. Werkgelegenheidsbevorderende maatregelen ten voordele van bepaalde risicogroepen.....	37

DEEL IV. INDIVIDUEEL ARBEIDSRECHT	39
I. De arbeidsovereenkomst	39
Hoofdstuk 1. Begrip.....	39
Bibliografie.....	40
Hoofdstuk 2. Band van ondergeschiktheid	40
Afdeling 1. Inhoud en belang	40
Afdeling 2. Evolutie.....	41
Afdeling 3. Bewijs.....	42
Afdeling 4. Beoordelingselementen	42
Afdeling 5. Andere gelijkaardige overeenkomsten.....	43
Afdeling 6. Schijnzelfstandigen	44
§ 1. Begrip	44
§ 2. De arbeidsrelatiewet.....	44
A. Principes	45
B. De Administratieve commissie ter regeling van de arbeidsrelatie	47
C. Weerlegbaar vermoeden van een arbeidsovereenkomst.....	48
D. Gunstregeling in geval van herkwalificatie	50
Bibliografie.....	50
Hoofdstuk 3. Bewijs van de individuele arbeidsovereenkomst.....	52
Bibliografie.....	53
II. Het sluiten van de overeenkomst	54
Hoofdstuk 1. Aanwervingsvrijheid en aanwervingsrecht	54
Afdeling 1. Verplichting tot aanwerving van bepaalde arbeidskrachten	54
Afdeling 2. Discriminatieverbod	55
§ 1. Dertig jaar discriminatiewetgeving	55
§ 2. De nieuwe antidiscriminatiewetgeving.....	56
§ 3. Recente ontwikkelingen	59
Bibliografie.....	60
Afdeling 3. Selectiecriteria.....	61
§ 1. Algemene criteria	61
§ 2. Criteria voor wederaanwerving.....	61
Afdeling 4. Verplichtingen van de werkgever t.a.v. de sollicitant	62
§ 1. Basis.....	62
§ 2. Plichten.....	62
§ 3. Gedragsregels	63
§ 4. De gedragscode	64
Bibliografie.....	66

Afdeling 5. Het aanwervingsonderzoek	66
§ 1. De voorafgaande gezondheidsbeoordeling	66
§ 2. Uitbreiding tot andere werknemers	66
§ 3. Medische tests.....	67
Bibliografie.....	67
Afdeling 6. De aanwervingsmelding	68
Bibliografie.....	68
Hoofdstuk 2. Algemene beginselen van het contractenrecht in het raam van de arbeidsovereenkomst.....	68
Afdeling 1. Wilsautonomie van de partijen	68
Afdeling 2. Consensualisme	69
Afdeling 3. Contract is wet	69
Afdeling 4. Uitvoering van de overeenkomst te goeder trouw	69
Bibliografie.....	70
Hoofdstuk 3. Geldigheidsvereisten	70
Afdeling 1. Bekwaamheid	70
§ 1. Minderjarigen	70
§ 2. Gehuwde personen	70
§ 3. Onbekwaamverklaarden	71
Afdeling 2. Geldige toestemming	71
§ 1. Dwaling.....	71
§ 2. Geweld	72
§ 3. Bedrog	72
§ 4. Benadeling	73
Bibliografie.....	73
Afdeling 3. Geoorloofd voorwerp en oorzaak.....	73
Bibliografie.....	74
Hoofdstuk 4. Vormvereisten	74
Afdeling 1. Filosofie	74
Afdeling 2. Principes.....	75
Afdeling 3. Elektronische handtekening/ Elektronische documenten	75
Hoofdstuk 5. Soorten arbeidsovereenkomsten	76
Afdeling 1. Duur waarvoor de arbeidsovereenkomst werd aangegaan	76
§ 1. Algemeen	76
§ 2. Opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd	77
Afdeling 2. Precisering van het te verrichten werk	78
Bibliografie.....	78
Afdeling 3. Aard van het werk of hoedanigheid van de persoon die de arbeid presteert	79
Bibliografie.....	81

Afdeling 4. De vervangingsovereenkomst	82
§ 1. Principe	82
§ 2. Vormvereisten	83
§ 3. Modaliteiten	83
A. Arbeidsovereenkomst voor arbeiders of bedienden	83
B. Het proefbeding	83
C. Arbeidsovereenkomst voor bepaalde of onbepaalde tijd	84
1. Principe	84
2. Tijdsbeperking	84
3. Operevolgende vervangingsovereenkomsten	84
D. Arbeidsovereenkomst voor voltijdse of deeltijdse arbeid	85
§ 4. Beëindiging	85
A. Vervangingsovereenkomst voor bepaalde tijd	85
B. Vervangingsovereenkomst voor onbepaalde tijd	85
1. Algemeen	85
2. Vóór het einde van de vervanging	86
3. Bij terugkeer van de vervangen werknemer	86
Bibliografie	86
Afdeling 5. Deeltijdse arbeid	87
§ 1. Wat is deeltijdse arbeid?	87
§ 2. Vormvereisten	87
§ 3. De bescherming van de deeltijdse werknemer	88
A. De éénderde-regel	88
B. De drie-urenregel	88
C. De bekendmaking van de werkroosters	89
D. De werkgever moet bepaalde documenten bijhouden	89
E. Een te grote flexibiliteit is financieel niet aantrekkelijk voor de werkgever	90
F. Deeltijdse arbeid als uitzondering	90
G. Discriminatieverbod	90
H. Varia	90
Bibliografie	91
Hoofdstuk 6. De inhoud van de overeenkomst	91
Bibliografie	91
Afdeling 1. Verboden bedingen	92
§ 1. Bepaalde ontbindende bedingen	92
§ 2. Het wijzigingsbeding	92
Bibliografie	93
Afdeling 2. In de arbeidsovereenkomstenwet geregelde bedingen	93
§ 1. Het proefbeding	93

A. Begrip.....	93
B. Vormvereisten.....	93
C. Duur.....	94
1. Werklieden.....	94
2. Bedienden.....	94
3. Quid, zo de overeengekomen proeftijd korter of langer is dan de wettelijk vastgestelde minima en maxima?	94
4. Proefbeding in arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd	95
5. Verlenging van de proeftijd.....	95
6. Operevolgende proefbedingen	95
D. Schorsing van de arbeidsovereenkomst tijdens de proeftijd	95
1. Werklieden.....	95
2. Bedienden.....	96
E. Einde van de arbeidsovereenkomst met beding van proeftijd	96
1. Werklieden.....	96
2. Bedienden.....	97
Bibliografie.....	98
§ 2. De borgtocht	99
§ 3. Het scheidsrechtelijk beding.....	99
§ 4. Het concurrentiebeding	99
§ 5. Het delcrederebeding	99
§ 6. Het scholingsbeding	99
Afdeling 3. Niet door de wetgever geregelde bedingen	99
III. Teverkstelling.....	100
Hoofdstuk 1. Rechten en plichten	100
Afdeling 1. Plichten van de werkgever	101
§ 1. Algemeen	101
§ 2. Verplichtingen i.v.m. vertrek naar het buitenland.....	102
§ 3. Het betalen van loon	102
A. Het loonbegrip in de Loonbeschermingswet	103
B. Bescherming op verschillende niveaus	104
C. Bedrag van het loon	106
Bibliografie.....	107
§ 4. Het respecteren van de arbeidsduurgrenzen.....	107
A. Overzicht	107
B. Toepassingsgebied	108
C. Begrip ‘arbeidstijd’.....	108
D. De arbeidsduurgrenzen.....	109
1. Vaste arbeidsregeling.....	109
2. Flexibele arbeidsregeling	109

E. Bijzondere regelingen	109
F. Overwerk	110
G. Handhaving	111
Bibliografie	111
§ 5. Taalgebruik	111
Algemene bibliografie	114
§ 6. Het overhandigen van een arbeidsreglement	114
A. Inhoud	114
B. Binding	115
C. Opstellen/wijzigen	115
D. Ontslagbescherming	115
E. Sancties	116
Bibliografie	116
Afdeling 2. Plichten van de werknemer	116
Hoofdstuk 2. Aansprakelijkheid	118
Afdeling 1. Vooraf	118
Afdeling 2. De (buiten)contractuele aansprakelijkheid van de werknemer ten aanzien van de werkgever	119
§ 1. De contractuele aansprakelijkheid	119
§ 2. Samenloop van contractuele en buitencontractuele aansprakelijkheid	121
§ 3. Aansprakelijkheid voor gebrekkig werk	122
Afdeling 3. De buitencontractuele aansprakelijkheid ten aanzien van derden	122
Bibliografie	124
Hoofdstuk 3. Schorsing	125
Afdeling 1. Algemeen	125
§ 1. Definitie	125
§ 2. Soorten	125
A. Oorsprong	125
B. Gewaarborgd loon	126
§ 3. Situering	126
Bibliografie	126
Afdeling 2. Overmacht	127
Bibliografie	128
Afdeling 3. Schorsing met recht op gewaarborgd dagloon	128
§ 1. Vertraging en afwezigheden	128
§ 2. Onderbroken arbeidsdag	128
§ 3. Uitoefenen van de stemplicht	129
Bibliografie	129

Afdeling 4. Militieverplichtingen	129
Afdeling 5. Jaarlijkse vakantie	129
§ 1. Inleiding	129
§ 2. De duur van de jaarlijkse vakantie	130
§ 3. Aanvullende vakantie	131
§ 4. Het vakantiegeld	132
§ 5. Tijdstip van de vakantie	133
§ 6. Vakantie en ziekte	134
Bibliografie	134
Afdeling 6. Klein verlet of kort verzuim	135
§ 1. Reden en duur van de afwezigheid	135
A. Huwelijk van de werknemer	135
B. Huwelijk van bepaalde familieleden van de werknemer of van zijn/haar echtgeno(o)t(e)	136
C. Priesterwijding of intrede in het klooster van bepaalde familieleden van de werknemer	136
D. Geboorte van een kind van de werknemer	136
E. Overlijden van bepaalde familieleden van de werknemer of van zijn/haar echtgeno(o)t(e)	137
F. Plechtige communie van een kind van de werknemer of van zijn/haar echtgeno(o)t(e)	138
G. Deelname aan het feest van de vrijzinnige jeugd door een kind van de werknemer of van zijn/haar echtgeno(o)t(e)	138
H. Verplichtingen in het raam van de militie	138
I. Deelneming aan een jury, oproeping als getuige voor de rechtbank of persoonlijke verschijning op aanmaning van de arbeidsrechtbank	138
J. Uitoefenen van bepaalde ambten in het raam van de verkiezingen	139
§ 2. Deeltijdse arbeid	139
§ 3. Modaliteiten	140
Bibliografie	140
Afdeling 7. Feestdagen	140
§ 1. Wettelijke feestdagen	140
§ 2. Vervangingsdagen	141
§ 3. Inhaalrustdagen	141
§ 4. Loonwaarborg	141
Bibliografie	142
Afdeling 8. Ziekte en ongeval van gemeen recht	142
§ 1. Notie 'arbeidsongeschiktheid'	142

§ 2. Loonwaarborg.....	143
A. Werklieden.....	143
1. Anciënniteitsvoorwaarde	143
2. Omvang	143
3. Carenzdag.....	144
B. Bedienden	144
1. Bedienden op proef of voor korte duur.....	145
2. Andere bedienden.....	145
C. Hervallen	145
1. Begrip.....	145
2. Regel	146
3. Uitzonderingen	147
D. Uitsluitingsgronden.....	147
E. Verhaal.....	147
§ 3. Verplichtingen van de werknemer.....	148
A. Kennisgeving aan de werkgever	148
1. Principe	148
2. Wijze.....	148
3. Sanctie	148
B. Bewijs van de ziekte of het ongeval	149
1. Principe	149
2. Termijn	149
3. Wijze.....	149
4. Vermeldingen.....	150
5. Bestemming.....	151
6. Sanctie	151
C. Verlenging van de arbeidsongeschiktheid	152
§ 4. Controle van de arbeidsongeschiktheid	152
A. Algemeen.....	152
B. Keuze van de controlearts.....	153
1. Hoedanigheid	153
2. Vrije keuze	154
C. Kosten van de controle	155
D. Plaats van de controle	156
1. Eerste hypothese: de werknemer mag de woonst niet verlaten.....	156
2. Tweede hypothese: de werknemer mag de woonst verlaten.....	157
E. Tijdstip van de controle	158
F. Inhoud van de controle.....	158

1. Beoordeling van de arbeidsongeschiktheid	158
2. Medisch beroepsgeheim	159
3. Toegelaten informatie.....	159
G. Weigering van de controle door de werknemer.....	160
1. Principe	160
2. Andere toepassingen	161
H. Weerslag op het recht op gewaarborgd loon	162
§ 5. Conflict met de behandelende geneesheer.....	162
A. Gelijkwaardigheid van tegenstrijdige attesten.....	162
B. Initiatief om het geschil op te lossen.....	163
C. Scheidsrechterlijke procedure	163
1. Algemeen.....	163
2. Aanstelling van een arts-scheidsrechter	164
3. Bijzondere voorwaarden voor de arts-scheidsrechter	164
4. Beroepsgeheim	165
5. Onderzoek en beslissing door de arts-scheidsrechter	165
6. Kosten	166
7. Interactie met het gewaarborgd loon.....	166
8. Afwijkende scheidsrechterlijke procedure	166
D. Gerechtelijke expertise	166
E. Controle	166
§ 6. Ontslagbescherming	167
A. Arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd	167
1. Ontslag na meer dan zes maanden arbeidsongeschiktheid	167
2. Ontslag vóór het einde van de zesde maand arbeidsongeschiktheid	168
B. Arbeidsovereenkomst voor bedienden, gesloten voor een bepaalde tijd of voor een duidelijk omschreven werk van meer dan drie maanden	168
1. Ontslag na meer dan zes maanden arbeidsongeschiktheid	168
2. Ontslag vóór het einde van de zesde maand arbeidsongeschiktheid	168
C. Arbeidsovereenkomst voor bedienden, gesloten voor een bepaalde tijd of voor een duidelijk omschreven werk van minder dan drie maanden ofwel met een proefbeding	169
Bibliografie.....	169
Afdeling 9. Arbeidsongeval en beroepsziekte	170
§ 1. Notie ‘arbeidsongeschiktheid’	170
§ 2. Loonwaarborg.....	170
A. Arbeiders en bedienden voor korte duur.....	170

B. Bedienden voor lange duur.....	170
C. Verhaal.....	171
§ 3. Formaliteiten	171
§ 4. Controle	171
§ 5. Ontslagbescherming.....	171
Bibliografie.....	172
Afdeling 10. Zwangerschap, bevalling en lactatie	172
§ 1. Verlof voor zwangerschapsonderzoek.....	172
A. Loonwaarborg.....	173
B. Voorwaarden en formaliteiten	173
§ 2. Moederschapsverlof	173
A. Prenatale rust of zwangerschapsverlof.....	173
B. Postnatale rust of bevallingsverlof	174
C. Verlenging	175
D. Spreiding.....	175
E. Vaderschapsverlof	176
§ 3. Verbod of vrijstelling van tewerkstelling in bepaalde omstandigheden	176
A. Algemeen.....	176
B. Risico-evaluatie	177
C. Verbod van blootstelling aan bepaalde risico's	177
D. Geen verplichting tot het verrichten van nachtarbeid	178
E. Verbod van overwerk	178
F. Aanpassing van de arbeid.....	179
1. Ingeval van verbod van blootstelling aan bepaalde risico's ...	179
2. Bij opheffing van de plicht tot nachtarbeid	179
3. Middelenverbintenis.....	180
4. Vervangingsinkomen	180
5. Schorsing	180
6. Herplaatsing	180
G. Tussenkomsst van de preventieadviseur-arbeidsgeneesheer	181
§ 4. Moederschapsuitkering	181
A. Formaliteiten	181
B. Bedrag	181
1. Zwangerschaps- en bevallingsverlof.....	182
2. Andere tijdvakken van moederschapsbescherming	182
C. Uitkering tijdens het vaderschapsverlof.....	182
§ 5. Ontslagbescherming.....	183
A. Principe.....	183
B. Periode.....	184

C. Sanctie.....	184
Bibliografie.....	184
§ 6. Recht op borstvoedingspauzes	185
A. Een “recht” op betaalde borstvoedingspauzes.....	185
B. Duur van de pauzes	185
C. Wanneer?.....	185
D. Waar?.....	186
E. Formaliteiten	186
1. Meldingsplicht	186
2. Bewijs.....	186
F. Tijdsspanne	186
G. Ontslagbescherming.....	187
Bibliografie.....	187
Afdeling 11. Adoptieverlof	188
Afdeling 12. Verlof voor pleegouders.....	189
Afdeling 13. Voorlopige hechtenis van de werknemer	189
Bibliografie.....	189
Afdeling 14. Zetelen als rechter of raadsheer in sociale zaken	190
Afdeling 15. Betaald educatief verlof	190
§ 1. Toepassingsgebied	190
§ 2. Doel	191
§ 3. Voorwaarden	191
A. Een erkende opleiding volgen	191
B. Formaliteiten	191
1. Aanvraag door de werknemer	192
2. Bewijs van het volgen van de lessen	192
3. Getuigschrift van tweede zittijd	192
4. Onderbreking of stopzetting van de opleiding	193
§ 4. Duur	193
§ 5. Loonwaarborg.....	193
§ 6. Planning	193
§ 7. Verlies van het recht op educatief verlof	194
§ 8. Ontslagbescherming.....	194
Bibliografie.....	195
Afdeling 16. Sociale promotie.....	195
Bibliografie.....	196
Afdeling 17. Loopbaanonderbreking.....	196
§ 1. Wettelijke basis.....	196
§ 2. Recht op tijdskrediet en/of loopbaanvermindering.....	197

A. Voltijds tijdskrediet, halftijdse of 1/5de loopbaanvermindering <i>zonder</i> motief	197
B. Recht op voltijds tijdskrediet, halftijdse of 1/5de loopbaanvermindering <i>met</i> motief	198
§ 3. Recht van oudere werknemers op een landingsbaan	200
§ 4. Zorgverloven	202
A. Palliatieve verzorging	202
1. Juridisch kader	202
2. Inhoud	202
3. Duur	203
4. Procedure	203
B. Bijstand of verzorging van een zwaar ziek gezins- of familielid	203
1. Juridisch kader	203
2. Inhoud	204
3. Duur	205
C. Ouderschapsverlof.....	205
1. Juridisch kader	205
2. Inhoud	206
3. Duur	207
4. Waarborgen.....	207
§ 5. Onderbrekingsuitkering.....	208
§ 6. Recht op deeltijdse arbeid na vermindering van de arbeidsprestaties	208
A. Principe.....	208
B. Ontslagbescherming.....	209
Bibliografie.....	209
Afdeling 18. Politiek verlof.....	210
§ 1. Toepassingsgebied	210
§ 2. Duur	210
§ 3. Loonwaarborg.....	211
§ 4. Ontslagbescherming	211
A. Principe.....	211
B. Periode	211
C. Sanctie.....	212
Bibliografie.....	212
Afdeling 19. Verlof om dwingende reden.....	212
§ 1. Begrip	212
§ 2. Deeltijdse arbeid	213
§ 3. Modaliteiten.....	213

Bibliografie.....	213
Afdeling 20. Slecht weer	214
§ 1. Voorwaarden	214
§ 2. Loonwaarborg.....	214
§ 3. Kennisgeving	215
§ 4. Opzegging	215
Afdeling 21. Technische stoornis	215
§ 1. Voorwaarden	215
§ 2. Loonwaarborg.....	216
§ 3. Kennisgeving	216
Afdeling 22. Economische redenen	217
§ 1. Procedure.....	217
§ 2. Loonwaarborg.....	218
§ 3. Opzegging	218
§ 4. Arbeidsverbod	219
Bibliografie.....	219
Afdeling 23. Crisisschorsing voor bedienden.....	219
IV. Ontslag.....	221
Hoofdstuk 1. Terminologie	221
Bibliografie.....	222
Hoofdstuk 2. Beëindiging van de arbeidsovereenkomst.....	223
Afdeling 1. Civielrechtelijke beëindigingswijzen	223
§ 1. Algemeen	223
Bibliografie.....	223
§ 2. Ontbinding van de arbeidsovereenkomst	224
A. Vormen	224
B. Ontbindende tijdsbepaling	224
C. Gerechtelijke ontbinding wegens wanprestatie	224
D. Uitdrukkelijk ontbindend beding.....	225
1. Gewoon uitdrukkelijk ontbindend beding.....	226
2. Uitdrukkelijk ontbindend beding van rechtswege.....	226
E. De ontbindende voorwaarde	226
Bibliografie.....	227
§ 3. Beëindiging van de arbeidsovereenkomst door onderlinge toestemming	228
Bibliografie.....	229
§ 4. Overmacht	229
A. Principe.....	229
B. Arbeidsongeschiktheid	229
§ 5. Nietigheid van de arbeidsovereenkomst	231

Bibliografie.....	231
Afdeling 2. Einde van de overeenkomst door het verstrijken van de termijn of de voltooiing van het bedongen werk	232
Afdeling 3. Overlijden van één van de partijen	232
Bibliografie.....	233
Afdeling 4. Beëindiging door opzegging	233
§ 1. Begrippen.....	233
Bibliografie.....	234
§ 2. De opzegging	234
A. Vormvereisten	234
1. Geschrift	234
2. Modaliteiten	235
3. Betekening van hand tot hand	235
4. Ter post aangetekend schrijven	236
5. Deurwaardersexploit.....	236
6. Taal	236
7. Inhoud	237
Bibliografie.....	238
B. Aard en gevolgen van de opzegging.....	238
C. Ogenblik van de opzegging.....	239
D. Nietigheid van de opzegging	239
Bibliografie.....	242
§ 3. Opzeggingstermijn	242
A. Aanvang van de opzeggingstermijn.....	242
1. Werklieden.....	242
2. Bedienden.....	243
B. Duur van de opzeggingstermijn van arbeidsovereenkomsten gesloten vóór 1 januari 2012.....	243
1. Werklieden.....	243
2. Bedienden.....	244
3. Hogere bedienden	247
Bibliografie.....	248
C. Duur van de opzeggingstermijn van arbeidsovereenkomsten gesloten na 1 januari 2012	249
1. Arbeiders	249
2. Bedienden.....	250
Bibliografie.....	251
D. Tegenopzegging.....	252
E. Interactie met de schorsing van de overeenkomst	253

F. Rechten en plichten van de partijen tijdens de opzeggingstermijn	254
1. Algemeen.....	254
2. Recht op afwezigheid om een nieuwe betrekking te zoeken.....	254
§ 4. Opzeggingsvergoeding	255
A. Berekening.....	256
B. Betaling	257
§ 5. Ontslagvergoeding in geval van een arbeidsovereenkomst voor bepaalde duur of voor een duidelijk omschreven werk	257
Bibliografie.....	258
§ 6. De ontslaguitkering	258
Interludium: gouden parachutes.....	259
Bibliografie.....	259
Afdeling 5. Ontslag om dringende reden	259
§ 1. Begrip	259
§ 2. Bewijs	260
§ 3. Beoordeling door de rechter	260
§ 4. Beoordeling in concreto	261
§ 5. Procedure.....	261
A. Termijn	262
B. Bevoegde persoon.....	263
C. Vormvereisten	263
§ 6. Kennisgeving van de “dringende reden”	264
A. Vormvereisten	264
B. Inhoud	264
C. Taal.....	265
§ 7. Sanctie.....	265
Bibliografie.....	265
Afdeling 6. Eenzijdige en substantiële wijziging van een essentiële arbeidsvoorwaarde	266
§ 1. Essentiële arbeidsvoorwaarde	267
§ 2. Mogelijkheden voor de werknemer	268
Bibliografie.....	269
Afdeling 7. Willekeurig ontslag en misbruik van ontslagrecht	270
§ 1. Begrip en situering van de regeling van het willekeurig ontslag.....	270
§ 2. Constitutieve elementen	270
§ 3. Bewijslast	271
§ 4. Vergoeding wegens willekeurig ontslag.....	271

§ 5. Situering van het misbruik van ontslagrecht	272
§ 6. Begrip	272
§ 7. Bewijs	272
§ 8. Sanctie wegens misbruik van ontslagrecht	272
Bibliografie.....	273
Afdeling 8. Bijzondere ontslagprocedures.....	275
Bibliografie.....	276
Afdeling 9. Af te leveren documenten	276
Afdeling 10. Outplacement	276
Bibliografie.....	277
Afdeling 11. Het concurrentiebeding.....	278
§ 1. Het concurrentiebeding in het stelsel van de werklieden.....	278
A. Vormvereiste	278
B. De mogelijkheid om een concurrentiebeding in te lassen in een arbeidsovereenkomst is afhankelijk van de hoogte van het jaarloon van de werknemer	279
1. Het loon bedraagt minder dan 31 467 euro bruto	279
2. Het loon bedraagt meer dan 31 467 euro en minder dan 62 934 euro bruto.....	279
3. Het loon is hoger dan 62 934 euro bruto	279
C. Geldigheidsvereisten voor het beding.....	279
1. De werking is beperkt in de ruimte en in de tijd	279
2. Het concurrentiebeding moet betrekking hebben op soortgelijke activiteiten	280
3. Het beding moet voorzien in een enige forfaitaire vergoeding	280
D. De werking van het concurrentiebeding	281
1. Gevallen waarin het concurrentiebeding geen uitwerking heeft	281
2. De werkmán ondergaat het concurrentiebeding.....	281
3. De werkmán overtreedt het concurrentiebeding	281
E. Sanctie wanneer aan één van de geldigheidsvereisten niet is voldaan	281
§ 2. Het concurrentiebeding in het stelsel van de bedienden	282
A. Het wettelijke beding.....	282
B. Het afwijkingsbeding	282
1. Ondernemingen waarvoor een afwijkingsbeding mogelijk is.....	282
2. Elementen van het wettelijk stelsel ten aanzien waarvan mag worden afgeweken	282

3. De vormen en voorwaarden van het afwijkingsbeding	283
§ 3. Het concurrentiebeding in de arbeidsovereenkomst voor handelsvertegenwoordigers	283
§ 4. Besluit.....	283
Bibliografie.....	284
Afdeling 12. Het scheidsrechtelijk beding	284
Bibliografie.....	285
Afdeling 13. Het scholingsbeding.....	285
Bibliografie.....	287
Afdeling 14. Verjaring van de vorderingen uit de arbeidsovereenkomst.....	287
§ 1. De rechtsvordering ex contractu	287
§ 2. De rechtsvordering ex delicto	288
Bibliografie.....	288
Hoofdstuk 3. Herstructurering van ondernemingen	289
Afdeling 1. Collectief ontslag.....	289
§ 1. Begrip	289
§ 2. Preventief.....	291
§ 3. Curatief	291
§ 4. Leeftijdspiramide	292
Bibliografie.....	293
Afdeling 2. Sluiting van de onderneming	293
Bibliografie.....	296
Afdeling 3. Overdracht van onderneming	296
§ 1. Inleiding.....	296
§ 2. Begrip overdracht van onderneming.....	297
§ 3. Behoud van rechten en plichten.....	297
§ 4. Informatie van werknemers.....	299
Bibliografie.....	299
Afdeling 4. Overname van activa na faillissement	300
§ 1. Inleiding.....	300
§ 2. Toepassingsgebied	300
§ 3. Beperkte rechten van de werknemers	301
§ 4. De overbruggingsvergoeding na faillissement	301
Afdeling 5. Stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag	302
§ 1. Werkloosheid met bedrijfstoeslag	302
§ 2. Gewone regeling van het brugpensioen	303
§ 3. Uitzonderingen.....	303
Afdeling 6. Activerend beleid bij herstructurering	305
Bibliografie.....	306

Afdeling 7. (Grensoverschrijdende) fusie en splitsing van ondernemingen	306
Bibliografie.....	308
V. Bijzondere en afwijkende types van arbeidsovereenkomsten	308
Hoofdstuk 1. Arbeidsovereenkomsten binnen de wet van 3 juli 1978	308
Afdeling 1. De arbeidsovereenkomst voor handelsvertegenwoordigers	308
§ 1. Wie is handelsvertegenwoordiger?	308
§ 2. Het loon van de handelsvertegenwoordiger	310
A. Het commissieloon: notie en berekeningsbasis	310
B. Het ontstaan van het recht op commissieloon.....	311
1. Tijdens de uitvoering van de overeenkomst.....	311
2. Tijdens de schorsing of na het einde van de overeenkomst...311	
C. De betaling van het commissieloon.....	312
1. Tijdens de uitvoering en de schorsing van de overeenkomst.....	312
2. Na het einde van de overeenkomst	312
§ 3. De uitwinningsvergoeding	313
§ 4. Het concurrentiebeding	313
§ 5. Het delcrederebeding	314
Bibliografie.....	314
Afdeling 2. De arbeidsovereenkomst voor dienstboden.....	315
Bibliografie.....	315
Afdeling 3. De arbeidsovereenkomst voor studenten.....	316
§ 1. Wie is student?	316
§ 2. Vormvereisten en verplichte vermeldingen	317
Het geschrift	317
§ 3. Het proefbeding.....	318
§ 4. Schorsing van de arbeidsovereenkomst wegens ongeschiktheid.....	318
§ 5. Beëindiging door opzegging.....	319
Bibliografie.....	319
Afdeling 4. De arbeidsovereenkomst voor huisarbeiders.....	319
§ 1. Wat is huisarbeid?	320
§ 2. De arbeidsovereenkomstenwet als residuaire wetgeving	320
§ 3. Vormvereisten en verplichte vermeldingen	320
§ 4. Verplichtingen van de werkgever	321
§ 5. Schorsing van de overeenkomst	321
§ 6. Voorrang voor huisarbeiders om een vacante dienstbetrekking bij hun werkgever te verkrijgen	322

Bibliografie.....	323
Hoofdstuk 2. Bijzondere arbeidsovereenkomsten	323
Afdeling 1. Tijdelijke arbeid, uitzendarbeid en terbeschikkingstelling..	323
§ 1. Tijdelijke arbeid.....	324
§ 2. Uitzendarbeid	324
§ 3. Het ter beschikking stellen van werknemers.....	326
Bibliografie.....	327
Afdeling 2. De overeenkomst voor telewerkers	328
§ 1. Definitie en toepassingsgebied.....	328
§ 2. De overeenkomst.....	328
§ 3. Arbeidsvoorwaarden	329
§ 4. Organisatie van het telewerk.....	329
§ 5. Apparatuur en defecten.....	330
§ 6. Gegevensbescherming.....	330
§ 7. Veiligheid en gezondheid	330
§ 8. Scholing.....	331
Bibliografie.....	331
Afdeling 3. Andere afwijkende situaties	331
DEEL V. COLLECTIEF ARBEIDSRECHT	333
I. De vakbondsvrijheid.....	333
Hoofdstuk 1. Historisch overzicht.....	333
Afdeling 1. Het coalitieverbod.....	333
Afdeling 2. Beperkte erkenning van de vakbondsvrijheid	334
§ 1. Artikel 310 Sw.	334
§ 2. De wet op de beroepsverenigingen.....	334
Afdeling 3. Erkenning van de vakbondsvrijheid	334
§ 1. Nationale erkenning.....	334
§ 2. Erkenning op het internationale en het Europese vlak.....	335
Hoofdstuk 2. De rechtsbronnen van de vakbondsvrijheid	335
Afdeling 1. Nationaal	335
§ 1. Artikel 27 van de Grondwet	335
§ 2. De wet van 24 mei 1921 op de verenigingsvrijheid.....	336
A. Het doel van de wet	336
B. Het toepassingsgebied van de wet	336
C. De bescherming van de positieve en negatieve vakbondsvrijheid.....	336
§ 3. Andere bepalingen	338
Afdeling 2. Supranationaal.....	339

§ 1. Verdragsteksten	339
A. Internationale arbeidsorganisatie	339
B. Verenigde Naties	340
C. Raad van Europa.....	341
D. Europese Unie	342
§ 2. Controle op de naleving van de verdragsbepalingen	342
Door de Belgische rechter	342
Door supranationale organen.....	343
Bibliografie.....	343
II. De sociale gesprekspartners: structuur en rechtspositie van hun organisaties	344
Hoofdstuk 1. Vakorganisaties van werknemers.....	345
Afdeling 1. Historiek.....	345
Bibliografie.....	347
Afdeling 2. De structuur van de vakorganisaties	347
§ 1. Organisatievorm	347
§ 2. De structuur van de representatieve vakorganisaties van werknemers	348
A. ABVV.....	348
B. ACV	349
C. ACLVB.....	350
D. Gevolgen van de structuur voor de werking	350
E. De NCK.....	351
Bibliografie.....	351
Afdeling 3. De rechtspositie van de vakorganisaties van werknemers ...	351
§ 1. Algemeen	351
§ 2. Functionele rechtspersoonlijkheid	352
Bibliografie.....	352
Afdeling 4. Representatieve werknemersorganisaties.....	353
Bibliografie.....	354
Afdeling 5. Aansprakelijkheid van de vakorganisaties van werknemers	354
§ 1. Penale en aquiliaanse aansprakelijkheid	354
§ 2. Contractuele aansprakelijkheid van de vakorganisaties in het raam van de CAO-wet.....	354
Bibliografie.....	355
Afdeling 5. Lidmaatschap van de vakorganisaties	355
§ 1. Toetreding.....	355
§ 2. Gevolgen van de toetreding	356
A. Reglementaire bevoegdheid	356

B. Disciplinaire bevoegdheid	356
Afdeling 6. Supranationale werknemersorganisaties.....	357
Bibliografie.....	357
Hoofdstuk 2. Vakorganisaties van werkgevers	358
Afdeling 1. Notie	358
Bibliografie.....	359
Afdeling 2. Supranationale werkgeversorganisaties	359
III. Vreedzame collectieve arbeidsverhoudingen: het collectief overleg	360
Hoofdstuk 1. Het collectief overleg: algemeen	360
Bibliografie.....	362
Hoofdstuk 2. Het gestructureerd tweeledig overleg.....	363
Afdeling 1. De organen van het gestructureerd tweeledig overleg: de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie	363
§ 1. Definitie	363
§ 2. De Europese dimensie	364
Bibliografie.....	365
§ 3. Nationaal niveau.....	365
<i>Federaal</i>	365
A. Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB)	365
1. Begripsomschrijving en situering.....	365
2. Samenstelling	366
3. Bevoegdheden	366
B. De Nationale Arbeidsraad (NAR)	366
1. Begripsomschrijving en situering.....	366
2. Samenstelling	367
3. Bevoegdheden	369
4. Werking.....	370
Bibliografie.....	371
C. De Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk....	371
1. Begripsomschrijving en situering.....	371
2. Samenstelling	372
3. Bevoegdheid	372
<i>Regionaal</i>	372
A. Vlaanderen	372
1. De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)	372
2. Het Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité (VESOC)....	373
B. Wallonië	374
De Conseil économique et social de la Région wallonne	374
C. Brussel.....	374

De Economische en Sociale Raad voor het Brussels	
Hoofdstedelijk Gewest	374
Bibliografie.....	374
§ 4. Het sectorale niveau: paritaire (sub)comités	375
1. Begripsomschrijving en situering.....	375
2. Samenstelling	375
3. Oprichting	376
4. Bevoegdheid	378
5. Het ressort van het PC	379
Bibliografie.....	381
Bibliografie.....	382
6. Werking.....	382
7. Toezicht en strafbepalingen	383
Bibliografie.....	383
§ 5. Het ondernemingsniveau	384
A. Ondernemingsraad	384
1. Begripsomschrijving en situering.....	384
2. Samenstelling	384
3. Oprichting	386
4. De bevoegdheden van de ondernemingsraad	390
5. Werking van de ondernemingsraad	395
6. Toezicht- en strafbepalingen	396
Bibliografie.....	397
B. Het Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk (CPBW)	398
1. Situering	398
2. Samenstelling	399
3. Oprichting	400
4. Opdrachten van het comité.....	400
5. Werking van het CPBW	401
6. Toezicht- en strafbepalingen	401
7. Veiligheidsbeleid zonder CPBW	402
8. Economische en sociale bevoegdheden van het CPBW	402
Addendum: IDPBW en EDPBW	404
Bibliografie.....	405
C. Ontslagbescherming van de afgevaardigden en van de niet- verkozen kandidaten	405
1. Algemene regel: ontslagverbod	406
2. Beschermde periode.....	407
3. Ontslag om economische of technische reden	408

4. Ontslag om een dringende reden	410
Bibliografie.....	413
D. De vakbondsafvaardiging (VA).....	415
1. Begripsomschrijving en situering.....	415
2. Raamovereenkomst.....	416
3. Oprichting	417
Bibliografie.....	423
§ 6. Het supranationale niveau: de Europese Ondernemingsraad	424
A. Toepassingsgebied	425
B. Vaststelling van het aantal werknemers	426
C. Bestaande overeenkomsten.....	426
D. Wie is verantwoordelijk?	427
E. Wie neemt het initiatief?	428
F. Het instellen van de bijzondere onderhandelingsgroep (BOG)	428
1. Bevoegdheid	428
2. Samenstelling van de BOG	429
3. Aanwijzing van de in België tewerkgestelde leden- werknemers.....	429
G. De vergadering van de BOG met het hoofdbestuur	430
H. De overeenkomst.....	430
1. Minimumbepalingen	430
2. Geen EOR, wel een informatie- en raadplegingsprocedure ..	431
I. Subsidiaire bepalingen	431
Bibliografie.....	432
§ 7. De rol van de werknemers in de Europese vennootschap.....	432
A. Begrip.....	432
B. Rol van de werknemers	434
Bibliografie.....	437
§ 8. De rol van de werknemers in de Europese coöperatieve vennootschap (SCE).....	437
A. Begrip.....	437
B. De rol van de werknemers.....	438
Bibliografie.....	439
Afdeling 2. Het normerend instrument: de collectieve arbeidsovereenkomst.....	439
§ 1. Voorgeschiedenis van de CAO-wet.....	439
§ 2. Notie en inhoud	440
Bibliografie.....	443
§ 3. Juridische aard van de collectieve arbeidsovereenkomst	443

Bibliografie.....	444
§ 4. Toepassingsgebied van de CAO-wet	445
§ 5. Wie kan een cao sluiten?.....	445
§ 6. Soorten collectieve arbeidsovereenkomsten	446
§ 7. De hiërarchie tussen diverse soorten collectieve arbeidsovereenkomsten.....	447
Bibliografie.....	448
§ 8. Geldigheids- en vormvereisten van de cao	448
A. Geschrift	448
B. Taalgebruik	449
C. Verplichte vermeldingen	449
D. Neerlegging.....	450
E. Bekendmaking.....	451
F. Specifieke vereisten voor overeenkomsten gesloten binnen een paritair orgaan	451
Bibliografie.....	451
§ 9. Binding.....	452
A. Niet algemeen bindend verklaarde cao	452
1. Welke personen zijn gebonden?	452
2. Binding van de normatieve en de obligatoire bepalingen.....	453
B. Algemeen bindend verklaarde cao	454
Bibliografie.....	455
C. Overzicht van de binding van de cao	456
Bibliografie.....	457
§ 10. Interpretatie van de cao	457
§ 11. De ondernemings-cao	458
A. Omstandigheden waarin een ondernemings-cao tot stand komt.....	458
B. Bevoegde personen om op ondernemingsniveau een cao te sluiten	458
1. De werkgever	458
2. Namens de werknemers.....	458
C. Onderhandelaars	459
D. Geldigheidsvoorwaarden	459
E. Kan een werkgever met slechts één representatieve vakorganisatie geldig onderhandelen?	459
§ 12. Toezicht en strafbepalingen	460
Algemene bibliografie	460
IV. De fondsen voor bestaanszekerheid	461
Bibliografie.....	462

V. Collectieve arbeidsconflicten	463
Hoofdstuk 1. Collectieve arbeidsconflicten: notie en soorten.....	463
Algemene bibliografie	464
Hoofdstuk 2. Werkstaking, lock-out en bedrijfsbezetting	464
Afdeling 1. De werkstaking	464
§ 1. Notie en typologie	464
§ 2. Rechtspositie	465
§ 3. Gevolgen van de staking op de arbeidsovereenkomst van de staker	467
A. Schorsing van de arbeidsovereenkomst	467
B. Schorsing van de opzeggingstermijn	468
C. Loonverlies	469
§ 4. Gevolgen van de werkstaking op de arbeidsovereenkomst van de werkwillige	469
Bibliografie.....	470
Afdeling 2. Uitsluiting of lock-out	471
§ 1. Notie en typologie	471
§ 2. Rechtspositie	472
Bibliografie.....	473
Afdeling 3. Bedrijfsbezetting	473
§ 1. Notie en typologie	473
§ 2. Rechtmatigheid van het aangewende actiemiddel	474
Bibliografie.....	474
Hoofdstuk 3. Het oplossen van collectieve arbeidsconflicten door bemiddeling en verzoening.....	475
Afdeling 1. Bemiddeling en verzoening: notie	475
Afdeling 2. Verzoeningsprocedures	475
Afdeling 3. Verzoenende instanties.....	476
§ 1. Verzoeningsplicht of verzoeningsvrijheid	476
§ 2. Verzoening van het collegiale type: de organen met verzoenende bevoegdheid.....	477
§ 3. Sociale bemiddelaars	478
Bibliografie.....	479
Hoofdstuk 4. Het reguleren van collectieve conflicten	479
Afdeling 1. De wet van 19 augustus 1948 betreffende de prestaties van algemeen belang in vreedstijd	479
Afdeling 2. Toepassingsgebied van de wet	480
Afdeling 3. Notie prestatie van algemeen belang	480
Afdeling 4. Mechanisme van de wetgeving	481

§ 1. Bepaling van de vitale behoeften en de prestaties van algemeen belang	481
A. Het PC bepaalt zelf de vitale behoeften en de prestaties	481
B. Het PC bepaalt de vitale behoeften en de prestaties op verzoek van de minister	481
C. Bepaling van de vitale behoeften en de prestaties door de minister van Werk	482
§ 2. Uitvoering van de genomen beslissingen	482
Afdeling 5. De rechtspositie van de werknemer die de vitale behoeften verzekert	483
Afdeling 6. Kan de overheid worden aangesproken?	483
Afdeling 7. Ontslagverbod voor werknemers belast met de uitvoering van de prestaties	483
Bibliografie.....	484
Hoofdstuk 5. Beslechting van collectieve arbeidsconflicten door de rechter	484
Afdeling 1. Situering	484
Afdeling 2. Procedure	485
Bibliografie.....	487
Hoofdstuk 6. Het stakingsrecht ingeperkt?	488
Bibliografie.....	491
ALGEMENE BIBLIOGRAFIE.....	493
INTERNETADRESSEN	495